מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את השורש המשותף למילים
- להבחין בין שורש לתבנית
- ליצור מילים נוספות ממשפחת מילים נתונה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שורש או תבנית?

1. ב – כולן כלים באותה תבנית
2. א – כ.ת.ב
3. ב – תלמיד, לימוד, מלמד
4. ב – שורש נושא משמעות, תבנית היא הצורה שסביב השורש
5. ד – שומר

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו ההגדרה הבסיסית של שורש בעברית
2. לא נכון – תבנית היא הצורה שסביב השורש, לא השורש עצמו
3. לא נכון – לכל מילה שורש שונה, אך כולן באותה תבנית של כלים
4. לא נכון – המשמעות דומה אך הצליל יכול להשתנות
5. נכון – זה הבסיס לזיהוי שורש משותף

חלק ג' – השלימו מילה מאותה משפחה

1. כתבה
2. שומר
3. לומדים
4. זרק
5. אפתה

חלק ד' – התאימו מילה לשורש שלה

- 1 – ב (כ.ת.ב)
- 2 – ה (ש.מ.ר)
- 3 – ד (ל.מ.ד)
- 4 – א (פ.ת.ח)
- 5 – ג (ש.ח.ק)

חלק ה' – כתבו מילים ממשפחת המילים

1. לדוגמה: כותב, כתובת
2. לדוגמה: שמירה, משמר
3. שורש נושא משמעות, תבנית היא הצורה הקבועה סביב השורש; לדוגמה: מפתח, מזלג, מסמר - תבנית של כלים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- אותיות הבסיס הנושאות משמעות
- שלוש מילים עם אותו שורש
- שורש הוא משמעות, תבנית היא צורה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בדוגמת מפתח, מזלג ומסמר מהמשחק ולדון בכיתה
- מומלץ לתרגל בעל פה לפני המילוי בכתב
- לתלמידים מתקשים אפשר לוותר על הסעיפים המסומנים כקשים

דף תרגול: שורש ומשפחת מילים

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד על שורש של מילים. שורש הוא האותיות החשובות שבמילה שנושאות את המשמעות. נלמד גם מה זה תבנית, ואיך מילים שונות יכולות להיות מאותה משפחה.

📖 מילון קטן:

שורש	האותיות שנושאות את המשמעות הבסיסית של המילה, בדרך כלל שלוש אותיות
משפחת מילים	קבוצת מילים שיש להן אותו שורש
תבנית	הצורה הקבועה שבה מסודרות האותיות סביב השורש
אות שורש	כל אחת מהאותיות שבונות את השורש
נטייה	שינוי בצורת המילה, כמו זמן או גוף
כלי	חפץ לשימוש, לעיתים נבנה בתבנית מיוחדת כמו מפתח או מזלג

1 חלק א׳ – שורש או תבנית?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה דומה בין שלוש המילים האלה?

א) כולן מאותו שורש ב) כולן כלים באותה תבנית ג) כולן בעלי מקצוע ד) כולן מקומות

2. אילו שלוש אותיות הן השורש של מכתב?

א) כ.ת.ב ב) מ.כ.ת ג) כת.ב.מ ד) ת.ב.מ

3. באיזו שורה כל המילים מאותו שורש?

א) לומד, מכתב, שומר ב) תלמיד, לימוד, מלמד ג) שומר, מזכרת, מכתב ד) כותב, שומר, זוכר

4. מה שונה בין שורש לתבנית?

א) שורש הוא הצורה הקבועה, תבנית היא המשמעות

ב) שורש נושא משמעות, תבנית היא הצורה שסביב השורש ג) אין הבדל, הם אותו דבר

ד) שורש הוא תמיד ארבע אותיות, תבנית שלוש

5. איזו מילה לא קשורה לשורש ל.מ.ד?

א) לומד ב) תלמיד ג) מלמד ד) שומר

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שורש הוא בדרך כלל שלוש אותיות שנושאות את המשמעות הבסיסית של המילה.	☐	☐
2	תבנית היא תמיד זהה לשורש.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	המילים מפתח, מזלג ומסמר הן כולן מאותו שורש.	☐	☐
4	מילים ממשפחת מילים אחת תמיד נשמעות בדיוק אותו הדבר.	☐	☐
5	אפשר לזהות משפחת מילים לפי האותיות המשותפות שחוזרות במילים.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו מילה מאותה משפחה

השלימו את המילה החסרה.

1. אמא שלי _____ לי מכתב ארוך.

2. השוטר _____ על הסדר ברחוב.

3. התלמידים _____ שיעור חדש בכיתה.

4. הילד _____ את הכדור לחברו.

5. הסבתא _____ עוגה טעימה לארוחת שישי.

4 חלק ד' – התאימו מילה לשורש שלה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מכתב	___	**א.** פ.ת.ח
2. שומר	___	**ב.** כ.ת.ב
3. תלמיד	___	**ג.** ש.ח.ק
4. מפתח	___	**ד.** ל.מ.ד
5. משחק	___	**ה.** ש.מ.ר

5 חלק ה' – כתבו מילים ממשפחת המילים

ענו בקצרה.

1. כתבו שתי מילים נוספות מהשורש כ.ת.ב (חוץ ממכתב).

_____

_____

2. כתבו שתי מילים נוספות מהשורש ש.מ.ר.

_____

_____

3. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין שורש לתבנית, ותנו דוגמה אחת.

כרטיס יציאה

מהו שורש?

תנו דוגמה למשפחת מילים אחת (שלוש מילים).

מה ההבדל בין שורש לתבנית?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀